

Egy kiváló magyar történész emlékezete

Wagner Ferenc (Korpona, 1911. febr. 28. – Kensington, Maryland, USA, 1999. ápr. 14.)

A Magyar Tudomány 2000. 11. száma a Kitekintés rovatban közölte annak a tanulmánynak a magyar fordítását, amellyel az USA képviselőházában, az 1975. szeptember 30-i ülésen megemlékeztek a Magyar Tudományos Akadémia megalapításának 150. évfordulójáról. A „Magyarok hozzájárulása az amerikai kultúrához” című tanulmányt Dr. Wagner Ferenc írta. A közelmúltban elhunyt kiváló történész megérdemli, hogy életútjáról, munkásságáról röviden megemlékezzünk.

A szegedi egyetemen tanult és ott szerzett summa cum laude doktori fokozatot 1940-ben, főtantárgyként történelemből. Már hallgatóként díjat nyert a nemzetiségi kérdés tárgykörében írt dolgozatával. Később is ez volt a fő kutatási területe (főleg ennek szláv vonatkozásai), továbbá a külpolitika, konföderáció a Duna-medencében, tudomány- és művészettörténet, történetfilozófia. 1938–1945 között a Budapesti Állami Tanítóképző tanára és nyaranta a szlovák nyelven tanítók országos továbbképző tanfolyamának igazgatója és egyik előadója. 1945-től a magyar külügyminisztérium Csehszlovákia-szakértője, 1946–1948 között, a felvidéki magyarság számára legnehezebb időkben, a pozsonyi magyar főkonzulátus vezetője. Segített ahol és akin csak tudott, bátor, szerény, jellemes ember volt. Népének sorsa érdekelte, a politikai irányváltásokat nem kívánta követni, ezért távoznia kellett. 1949-től az USA-ban élt családjával. 1953-ig magyar és szlovák nyelvű rádióműsorok vezetője, majd 1953–1981 között a washingtoni Library of Congress munkatársa. Számos könyvet, monográfiát írt, néhány fontosabb: A csehszlovák nacionalizmus történetírása (1938); A szlovák nacionalizmus első korszaka (1940); A magyar történetírás új útjai (1956); A magyar kisebbségek helyzete a szomszéd államokban (1975); Hungarian Contributions to World Civilization (1977); Eugene P. Wigner: An Architect of the Atomic Age (1981) – Teller Ede utószavával; Zoltán Bay Atomic Physicist: A Pioneer of Space Research (1985) – Szent-Györgyi Albert előszavával (magyarul Akadémiai Kiadó, 1994). Több száz cikke jelent meg különböző nyelvű, rangos szakmai folyóiratokban. Tudományos tanácskozáskor közkedvelt, megbecsült előadója volt.

Wagner Ferenc önéletrajza és a felesége által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján összeállította:

Sipka László